

ESKİŞEHİRLİ BİR TÜRKÜ DERLEMECİSİ: MUAMMER ULDEMİR

A Folk Song Compiler from Eskişehir: Muammer Uludemir

Gökhan ÜLKER*

ÖZ

Anadolu topraklarının zengin kültürel değerlerinin günümüze kadar gelmesi halk sanatları anlamında çok önemlidir. Geleneksel sanatların yaşayabilmesi, genç nesillere aktarılması, devlet politikası haline gelmiş derleme ve toplama çalışmaları dışında, bu işe gönül vermiş amatör derlemeciler tarafından da yapılmıştır. Bu anlamda Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT) dışında kendini folklorik malzemenin toplanması veya derleme çalışmalarının yapılmasına adanmış kişiler bulunmaktadır. Genellikle amatör ruh ve çalışma yöntemleri ile yapılan çalışmalar, birçok yöreye ait dansların, müziklerin, geleneksel giyim kuşam gibi sanatsal öğelerin günümüze kadar gelmesine, bilinmesine, düzenlenip alanda kullanılmasına katkıda bulunmuştur. Bu kişilerin yaptığı çalışmalar sayesinde devletin ulaşamadığı veya fırsat bulamadığı kırsal bölgelere ulaşılmış ve buralarda derlemeler yapılmıştır. Bu tür derlemecilerin özellikle Türk halk müziği alanına katkıları yadsınamaz. Günümüzde halen bu tarz çalışmaların olduğu bilinmektedir. Bu çalışmada özellikle Eskişehir ve köylerinde işi gereği dolaşan, bu seyahatleri sırasında da müzik yeteneğini kullanarak derlemeler yapan, bu derlemelerin büyük bir kısmını TRT'ye onaylatan, kendi derlemelerinden oluşan basılı eserler sunan derlemeci Muammer Uludemir incelenmiştir.

Anahtar Sözcükler: derleme, halk müziği, türkü, müzikoloji, etnomüzikoloji.

ABSTRACT

It is very important in terms of folk arts that the rich cultural values of Anatolian lands survive until today. In addition to the survival of our traditional arts, transferring them to young generations, compilation and collecting work that has become a state policy, it was also made by amateur compilers who are devoted to this work. In this sense, apart from Republic of Turkey Ministry of Culture and Tourism, and Turkish Radio and Television Corporation (TRT), there are people in many regions who devote themselves to collecting or collecting folkloric material. Practices made with purely amateur spirit and working methods have contributed to the present,

* Yüksek Lisans Öğrencisi. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Halk Bilimi ABD, Eskişehir/Türkiye. E-posta: gokhan.ulker@ogu.edu.tr. ORCID: 0000-0002-5101-2365.

known, organized and used in the field of artistic elements such as dances, music, traditional clothing of many regions. Thanks to the studies carried out by these people, rural areas where the state could not reach or could not find an opportunity were reached and compilations were made in these areas. The contributions of such collectors to the field of Turkish folk music cannot be denied. It is known that there are still such studies today. In this study, the valuable compiler Muammer Uludemir, who travels in Eskisehir and its villages due to his work, makes compilations using his musical talent during this circulation, has approved most of these compilations to TRT, and presents printed works consisting of his own compilations was examined.

Keywords: compilation, folk music, folk song, musicology, ethnomusicology.

Giriş: Türkiye’de Halk Müziği Araştırmalarına Kısa Bir Bakış

Türkiye Cumhuriyeti’nin kurulmasından sonra derleme çalışmalarının 1930 yılında hızlandığı görülür. 5 Kasım 1931 yılında Ahmet Kutsi Tecer ve Muzaffer Sarısözen’in öncülüğünde Âşıklar Bayramı düzenlenir. 1932 yılında Halk Şairlerini Koruma Derneği, ardından Türk Tarih Kurumu (15 Nisan 1931) ve Türk Dil Kurumu (12 Temmuz 1932) kurulur. Atatürk’ün emri ile kurulan Halk Evlerinin çalışmaları 1930’lu yıllara ait somut belgeler bırakır. Gazimihâl tarafından “yerel konservatuar” olarak tabir edilen Halk Evleri, çalışmalarında Türkiye Cumhuriyeti’nin Batılılaşma politikalarına ön ayak olmuş, uyguladığı sanatsal ve kültürel etkinliklerle bu politikaya katkı sağlamıştır. Ayrıca Halk Evleri’nin yerel derlemeler yaptığı ve bu alana katkı sağladığı gözlemlenir. Halk müziği ve halk dansları konularında Avrupa örneklerinin incelenmesi sonucunda müzik derlemelerinin yeni kurulan cumhuriyetin kültür politikalarına destek olacağı ve “milli müzik” yaratmadaki önemi anlaşılmıştır. Yapılan ilk derlemeler incelendiğinde derlemelerin sadece türkü sözlerini yazıya almak şeklinde olduğu görülür. O dönem çıkarılan dergilerde çok az sayıda türkü notasının yayımlandığı anlaşılır. Bunun yanında müziğin tarihçesi ve kuramsal yaklaşımları konu edinen önemli bilimsel makaleler göze çarpar. Bu dergilerde¹ az sayıda notaları verilen türküler Ankara Radyosu’nda on beş günde bir kez, bir saat olarak yayınlanan “Halk Evleri, Sanat ve Folklor” adlı programda sunulur. Halk Evleri’ndeki halk müziği ve halk dansları ile ilgili bütün faaliyetler, “Güzel Sanatlar” şubesi tarafından yapılır. Bu şube, sanatsal dallarda (müzik, resim, heykel ve mimari) faaliyet göstermiş, yetenekli insanları bulup onları eğitime ve ilgili oldukları alanlar-

¹ *Ülkü, Fikirler, Uludağ* gibi dergilerde bu çalışmalara rastlamaktayız.

da eser üretmeye teşvik etme çalışmalarında bulunmuş, konser ve etkinlikler düzenleyerek halkın ilgisini çekmiştir (Coşkun-Elçi, 2008: 45).

1933 yılında Atatürk'ün direktifleriyle "Musiki Muallim Mektebi" yerine Ankara Devlet Konservatuarı'nın kurulma çalışmaları başlar (Şenel, 1991: 115). Çok sesli çalışmalar yapmak için halk müziğinde uygun eserler bulmak adına bilimsel ve sistemli derleme çalışmaları yapılır (Güray, 2006: 303). Halk müziği derleme çalışmaları, 1937-52 yılları arasında Millî Eğitim Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü'ne verilir. Bu, ödenek ve donanım konusunda derlemelerin devlet desteği ile daha rahat yapılmasını sağlar. Neticesinde, daha zengin bir derleme çalışması yapılarak daha çok veriye ulaşılır (Altınay, 2004: 132). Bu çalışmalar 17 yıl aralıksız sürer. Derlemeler, dönemin önemli müzik araştırmacıları Ulvi Cemal Erkin, Hasan Ferit Anlar, Necil Kazım Akses, Halil Bedii Yönetken, Muzaffer Sarısözen, Arif Etikân, Cevat Memduh Atlar, Tahsin Banguoğlu, Rıza Yetişen, Nurullah Taşkıran ve Mahmut Ragıp Gazimihâl'dir. 1927 yılında İstanbul ve Ankara'da radyolar yayına başlar. Radyo yayınlarının başlamasının, halk müziği icrası ve yayılmasına önemli hizmetleri olmuştur. Başlangıçta yayınlar azdır. 1938 yılında İstanbul Radyosu'nda zaman zaman Sadi Yaver Ataman sazı ve sözü ile yayınlara eşlik eder. Tanburacı Osman Pehlivan da bu yayınlara katılan isimlerdendir. Sadi Yaver Ataman, Ankara Radyosu'nda da mahalli sanatçılar ile birlikte program yapar (Kaymak, 1982: 106). Muzaffer Sarısözen 1946 yılında "Yurttan Sesler" korusu kurarak Radyo'da program yapar. Yine aynı yılda Sadi Yaver Ataman "Memleket Havaları Ses ve Saz Birliği Topluluğu" adı altında programlar yapar. 1950-60 yıllarında halk müziği alanında yapılan programların artışı ile toplumda ilgi artmış, saz ve söz sanatçılarının yetiştirilmesi hız kazanmıştır. Sırası ile bakıldığında, Konservatuar'ın yanında 1930'lu yıllarda Halk Evleri'nin yaptığı çalışmalar, 1940'lı yıllarda Radyo'nun kurulması ardından halk müziği programlarının yayınlanmaya başlaması, "Yurttan Sesler" korosunun kurulması ve bu koronun dönemin sanatçılarına bir okul işlevi görmesi, yine bu yıllarda Halk Evleri ve Köy Enstitüleri'nin halk müziği alanında yaptığı çalışmalar halk müziği yaygınlaştırma ve derleme çalışmalarına ön ayak olmuştur. Daha sonraları Boğaziçi Üniversitesi Folklor Kulübü ile ODTÜ Halkbilim Topluluğu'nun kurulması bu dönemde dikkat çekici bir gelişmedir. 1970 yılı itibarıyla halk müziği kurumsal düzeyde ele alınmış, 1975'te ilk Türk Musikisi Devlet Konservatuarı kurulmuştur (Coşkun-Elçi, 2008: 52).

İstanbul Türk Musikisi Devlet Konservatuarı kurulduğunda, müzik çalışmaları artık üniversite düzeyine geçmiştir. 1982 yılında İstanbul Teknik Üni-

versitesi'ne bağlanan ve adı İstanbul Teknik Üniversitesi Devlet Türk Müziği Konservatuvarı olan bölümün ardından Ege Üniversitesi ve Gaziantep Üniversitesi Devlet Konservatuvarları ile birlikte bu alanda öncü kuruluşlar olmuşlardır. Yine üniversitelerde kurulan “müzikoloji” bölümleri Türk müziği çalışmalarına katkı sağlar. İlk olarak Gültekin Oransay tarafından Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi çatısı altında ve ardından İstanbul Teknik Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi ve Mimar Sinan Üniversitesinde kurulan bu bölümler müzikologlar yetiştirir. Müfredatlarına aldıkları etnomüzikoloji eğitimleri ile de Türkiye’de artık etnomüzikologlar da yetişir. 1975 yılında Türk müziği ile ilgili bir başka önemli gelişme İngiliz organolog Laurence Picken’in 1950’li yıllardan itibaren yaptığı çalışmaları yayımlamasıdır. *Folk Musical Instruments of Turkey* adlı eseri, Anadolu’daki çalgılar ile ilgili yapılmış en kapsamlı çalışmadır. Konservatuvarların ve müzikoloji bölümlerinin kurulmasının ardından yabancı araştırmacılar ile ortak bilimsel çalışmalar artar. 1980’li yıllardan sonra Martin Stokes, Irene Markoff, Jonas Sipos gibi önemli isimler Anadolu’da çalışma yaparlar (Akat, 2019: 484).

Türk halk müziğinin araştırılıp derlenmesinde kurumların yaptıkları dışında kişisel çaba ve özveri ile birçok çalışma yapılmıştır. 1965 ile 1977 yılları arasında yapılan bu çalışmalarda, Ethem Nuri Güngör, Nida Tüfekçi, Mehmet Özbek, Yücel Paşmakçı, Rahmi Oruç Güven, Mehmet Avni Özbek, Suphi Saatçi, Rüstem Avcı gibi araştırmacıların yanı sıra, Ferruh Arsunar, Veysel Arseven, Gültekin Oransay, Şenel Önalı gibi isimler de vardır (Akat, 2019: 485).

1. Türkü Derlemeciliği ve Muammer Uludemir

Derleme çalışmaları TRT, Kültür ve Turizm Bakanlığı, üniversiteler ve konservatuvarlar aracılığıyla devam ederek bu anlamda Türkiye’nin sanatsal zenginliğine büyük bir katkı sunar. Devlet desteği olmadan kendi bilgi ve becerilerini geliştirip bu alana hizmet eden derlemeciler, yaşadıkları illere katkıda bulunmuşlar, yaptıkları çalışmaları yetkili kurumlara göndererek bunların literatüre girmelerini sağlamışlardır. İşte bu kişilerden biri Eskişehir bölgesel müzik derlemelerinde önemli yeri olan Muammer Uludemir’dir. 1941 yılında Eskişehir’de dünyaya gelen Uludemir; ilk, orta ve lise eğitimini Eskişehir’de tamamlamıştır. Türk halk müziğine olan sevgisi ve yeteneği sayesinde lise yıllarında Eskişehir Atatürk Lisesi Radyosu Türk halk müziği korosunu yönetmiş ve bağlama çalmıştır (Fotoğraf-2). Lise eğitiminin ardından, Eskişehir Folklor Cemiyetinde Türk halk müziği çalışmalarına devam etmiş (Fotoğraf-1), 1965 ve 1966 yıllarında Eskişehir Turizm ve Folklor Derneği başkanlığı yapmıştır. Eskişehir Halk Eğitimi Merkezinde uzun yıllar Türk

halk müziği korosunu çalıştırmış (Fotoğraf-6) ve bağlama öğreticiliği yaparak birçok öğrenci yetiştirmiştir (Fotoğraf-7). Küçük yaşlarda müzik yeteneği anlaşılan Uludemir müziğe çok ilgi duymuş ve eğitim almak istemesine rağmen ailesi buna izin vermemiştir. Okul döneminde kendi kendine bağlamaya başlamış ve lise çağında Eskişehir Atatürk Lisesinin halk müziği ekibinde hem bağlama çalmış hem de ekibi yönetmiştir (Fotoğraf-3). Aynı zamanda lise radyosunda da faal olarak görev almıştır. Bu arada eski nota yazımlarına olan ilgisi onu bu konuda yoğun araştırmalara sevk etmiş ve bu alanda çok ciddi çalışmalar yapmıştır. En çok üstüne düştüğü konu ise Ali Ufki'nin nota çevirileri olmuştur. Askerliğini Ankara'da yaparken Ali Ufki konusunda çalışmalar yapan müzik profesörü Gültekin Oransay ile tanışma ve yaptığı çalışmaları onunla paylaşma şansını yakalamıştır. Bu buluşmalarda Gültekin Oransay, Uludemir'e Ali Ufki konusunda kendisinden çok ileri olduğunu söylemiş ve birlikte bazı çalışmalar yapmışlardır. Askerlik sonrası İstanbul Üniversitesi'ni ve aynı zamanda İstanbul'da TRT radyo sınavını kazanmıştır.² Fakat babasının ölümü, annesi ve dört kardeşinin bakım sorumluluğu nedeniyle üniversiteyi yarıda bırakmış, TRT'ye de gidememiş, Eskişehir'e dönüp YSE'de içme suyu teknisyeni olarak işe başlayarak ailesine bakmıştır. Bu iş nedeniyle köyleri gezme fırsatı bulan Uludemir, Eskişehir ili ve çevresine ait halk müziği ve kültürü derlemelerine başlamış, bu alanda başta Eskişehir türküleri olmak üzere pek çok derleme yapmış ve bunların bir bölümünü de TRT repertuarına kazandırmıştır (KK-1).

Türkü derlemelerinin yanında eşi Ayten Uludemir ile birlikte Eskişehir yöresine ait patik desenleri, fıkralar, masallar, ilahiler, nefesler, semahlar, zeybekler, kına havaları, kadın oyun havalarına varıncaya kadar geniş bir yelpazede derlemeler ve araştırmalar yapmıştır. Bu arada müzik aşkı hiç bitmemiş, Eskişehir Halk Eğitimi Merkezi'nde koro kurmuş ve yıllarca bu koro çalıştırmıştır. Emekli olduktan sonra Eskişehir Hamamyolu'nda müzik dükkânı açmıştır. Bu dükkân aynı zamanda Eskişehir halk müziği severlerinin de buluşma yeri olmuştur. Bu arada yaptığı çalışmaları kitap haline getirmeye de uğraşmıştır. Bu çabalarından birinde kitap taslağını Kültür ve Turizm Bakanlığı'na göndermiş, fakat müzik alanında akademik unvanı olmadığı için geri çevrilmiştir. Bu nedenle "Ben okuyacağım ve bu unvanı alacağım" demiş ve böylelikle üniversite sınavlarına girerek Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bilimleri Bölümünü kazanmıştır.

² Muammer Uludemir'in TRT'ye girdiği dönemde Arif Sağ ve Orhan Gencebay gibi sanatçılar da TRT'ye girmiştir.

Dükkânını kapatıp çok sevdiği Eskişehir'den ayrılarak 1984 yılında İzmir'e yerleşmiştir. Bu arada bu fakültede müzik bölümünü kuran ve başkanlık eden kişi askerliğinde Ankara'da tanıştığı Prof. Gültekin Oransay'dır. Müzik Bilimleri Bölümünü bitirip yüksek lisansını da yapmış, bu sıralarda hem Ege Üniversitesi Türk Müziği Konservatuvarında hem de Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bilimleri bölümünde dersler vermeye başlamıştır. Aynı zamanda bir süre İzmir Devlet Opera ve Balesinde notist olarak görev yapmıştır. Üç çocuk babası olan Uludemir, yıllarca savaştığı hastalığına yenik düşerek 19 Ekim 1998 yılı hayata gözlerini yummuştur (KK-1).

2. Muammer Uludemir'in Çalışmaları

1969-1970 yıllarında varlığını öğrendiği Ali Ufki'nin (Albert Bobowski, 1610-1675) *Mecmua-i Saz ü Söz* isimli eseri çok ilgisini çekmiş, kendi söylemiyle Türk halk müziğine olan sevgi ve bağlılığı 300 yıl öncesi ezgilerinin merakı ile birleşmiş, 1976 yılından yaşamının sonuna kadar *Mecmua-i Saz ü Söz'ün* nota çevirilerine bir nevi hayatını adamıştır. Ankara'da askerliğini yaptığı sırada tanıştığı müzik bilimci Oransay'a *Mecmua-i Saz ü Söz* ile ilgili o zamana kadar yaptığı çalışmaları sunmuş, Oransay'dan övgüler almış, sonrasında çalışmalarına hız kazandırmıştır. 1985 yılında yayımlanan *Müzik Ansiklopedisi*'nin 3. cildindeki "Müzik Yazıları" maddesinde "Ali Ufki" başlığında Adnan Atalay, Muammer Uludemir'i Ali Ufki ve eserleri konusunda uzman üç isim olarak, Hüseyin Saadettin Arel, Gültekin Oransay ile birlikte göstermiştir (KK-1).

Mecmua-i Saz ü Söz eserinin orijinali ile ilgili teknik olgular, usuller ve çevirisi ile ilgili yaptığı çalışma ve araştırmalar ilgi uyandırmıştır. Eserle ilgili bazı konuları 1981 yılında *Musiki Mecmuası* dergisinin birkaç sayısında yazmıştır. 1981 yılında 49 adet türkü notası, *Eskişehir Sakarya* gazetesinde 27 Temmuz- 16 Kasım aralığında dizi halinde yayımlanmıştır. 1987 yılında İzmir Konservatuar Yayımcılık tarafından, *Koro Dergisi*'nin 2.sayısında "Mecmua-i Saz ü Sözde Notalar" başlığıyla bazı notalar yayımlanmıştır (KK-1).

Uludemir, Eskişehir yöresine ait derlediği türkü ve diğer müzik derlemelerinden 162 tanesini *Milli Folklor Enstitüsü Türküler-1* adı altında yayımlamıştır. 1972-1978 yılları arasında Eskişehir Folklor Derneği ve Eskişehir Halk Eğitimi Merkezi yayınları tarafından eşi Ayten Uludemir ile derlediği diğer türkü, nefes, semah, zeybek, oyun havası, kına havaları, ilahi, halay vb. ürünler fasikül halinde yayımlanmıştır. Daha sonra bu derlemeler *Eskişehir Folkloru Müzik Derlemeleri* adı altında 1978 yılında kitap olarak basılmıştır.

1969 yılında yayınladığı *Eskişehir Folkloru Müzik Derlemeleri I* kitabının önsözünde,

Uzun zamandır Eskişehir havalarını toplama çabasındayız. Maddi ve manevi birçok zorlukla köy köy dolaşarak yüzü aşkın Eskişehir ezgisi tespit ettik. Bundan önce kıymetli büyüklerimiz tarafından derlenmiş havaları da ayrıca temin etmeye çalıştık. Çeşitli defalar açmış olduğumuz halk müziği kursları için hazırladığımız notaları bir araya toplayıp kaybolmalarını önlemek amacıyla bu kitapçık meydana geldi (Uludemir, 1969: 3).

diyerek çalışmalarını özetlemiştir. Ayrıca notaların alınmasında kendisine yardımda bulunduğu için Mustafa Hoşsu ve Ali Can Beye de teşekkür etmiştir.

İlk baskısını yaptığı bu kitapçıkta, Muzaffer Sarısözen'in Cemal Karaelmas ve Osman Özdenkçi'den derlediği "Kara Koyun Koyunların Beyidir, Ah Ne Bakarsın Kömürde Gözlüm Gapıdan, Selvi Gavak Uzun Gavak", Selahattin Tekakça'dan alınan "Aşamadım Şu Dağların Belinden", Osman Özdenkçi'den Sarısözen tarafından alınan "Öte Yakaya Geçelim", Ayşe Yürekli'den alınan "Aynam Düştü Yerlere", Çiroz Ayşe Yürekli'den "Gayfeciler" türkülerine yer vermiştir (Uludemir, 1969: 5-10).

Yine aynı kitapçıkta kendi derlemeleri olan Turhan Öztürk'ten aldığı "A Gavak Meşe Gavak, Yedilerin Alt Yanında Meyhane", Satılmış Kılınç'tan derlediği "Eskişehir Zeybeği, Kekliğin Ayakları Mercan ve Goc'öküz", Osman Özdenkçi'den "Durnam Gelir Gona Gona ve Kervan", Alaattin Seçgel'den "Gız Bahçede Üç Çiçek Var Açıyor", Saadettin Öztörün'dan "Sultan Seccadesi", Yüksel Arıtay'dan derlediği "Horozumu Kaçırıldılar", Aşık Döne Sultan'dan "Baharın Güneşi Yaz mı Gelecek ve Eskişehir Yedilerin Postunda", Hüseyin Dülger'den "Sepet Sepet Narım Var", Mukadder Karter'den "Ay Aynalar Aynalar, Kınalı Parmak Ces, Siyt Osman ve Bostorgay Deygen" eserleri, Ali Tutlu'dan "Çay Benim Çeşme Benim ve Kırka Zeybeği", Bektaş Şahin'den "Ay Doğar Sini Sini", Tahir Doğancı'dan "Mihallıkçık Oyun Havası", Hüsnü Keman'dan "Mercimek Aldım Pişmez", Rıza Kalaycı'dan "Aşşağ Çardak Direk İster", Seyitgazi ilçesinden Mahmut Emiroğlu'ndan "Karanfilim Saksılarda Çanakta", yine aynı ilçeden derlediği Münevver Akçayır'dan "Köprüden Geçeriken", Durdu Afacan'dan "Yar Yar" türkülerini notalarını yayımlamıştır. Uludemir, ayrıca bu eserinde Sivrihisar Atlas köyünden Mehmet Yüksel'den Sarısözen tarafından alınmış "Süzül Güzel Süzül Belin İncecik", yine Sarısözen tarafından Nazik İncel ve Keziban Açikel'den alınan,

“Hey Nalbandı” türkülerine de yer vermiştir. Sivrihisar’dan kendi derlemeleri olan Rahmi Kayak’dan alınan “Baykuş Bakar Kovuktan ve Kamyon Gelir Ardaçık” türküleri ile Mustafa Hoşsu tarafından Muzaffer Saray’dan alınan “Uzun Uzun İğdeler” türküsünün de notalarını yayımlamıştır (Uludemir, 1969: 12-43).

1972’de yayımladığı *Eskişehir Folkloru Müzik Derlemeleri II* kitabında Uludemir kendisinin derleyip 1968 yılında İnönü nahiyesinde notaya aldığı “Allı Gelin”, Yörük Kırka Köyü’nden 1969 yılında notaya aldığı “Entarisi Kırmızı”, Seyitgazi Aslanbeyli köyünden 1969’da Yılmaz Kırmızı’dan aldığı “Arpa Ektim Bir Evlek”, yine aynı köyden Cafer Koç’tan “Ağızlığım Kehribar”, Mustafa Kırmızı’dan “Çorap İnce ve Uzandım Uzandım Dala Uzandım” türkülerine yer vermiştir. Uludemir, bu eserinde kaynak kişi ve derleyen belirtmeden *Halk Türküleri Kitabı*’ndan alıntıladığı “Annem Beni, Tıtır Tıtır Yürürsün, Eminem, Zeybek Kırmısı, Sahraların Başı Duman, Evlerinin Önü, Ak Koyun, Bergamanın Köprüsü ve Varayım Gideyim” adlı Eskişehir türkülerine de yer vermiştir (Uludemir, 1972: 49-64).

1973 yılında yayımladığı *Eskişehir Folkloru Müzik Derlemeleri III* eserinde Mihallıççık kasabasından Tahir Doğanlı’dan 1967 yılında aldığı “Kalburca Oyun Havası”, Necmi Berbergil’den aldığı “Yol Üstüne Kuruverdim”, 1972 yılında Sarıungur köyünden Mustafa Sayan’dan “Yar Leylalı” (Canimen), aynı köyden yine aynı yıl Haydar Uz’dan “Elmalı Dağlar”, yine aynı köy ve yılda Mehmet Cansız’dan “Bahçeye Kuzu Girdi” (Halay); 1969 yılında merkez Sultandere köyünden Adnan Köseoğlu’ndan “Ne Satayım Portakal”, yine aynı köy ve tarihte aynı kişiden “Sultandere İçinde”, 1971 yılı Alpu Güneli köyü Servet Köken’den “Eşkişik”, yine aynı yıl ve köyden “Patiska Çavluk” (Şin), aynı köy ve aynı yıl Kenan Tarhan’dan “Navrez” türkülerinin notalarını yayımlamıştır. Uludemir aynı eserinde Ferruh Arsunar’a ait olan 1941 yılında derlenen “Turna, Eskişehir Yaylaları” türkülerinin yanı sıra 1966 yılında Suphi Atar’dan İstanbul Belediye Konservatuvarı Halk Müziği Tatbikat Korosu tarafından derlenen “İndim Dereye”, 1972 yılı İstanbul Radyosu Halk Müziği Programı’ndan aldığı “Hanım Ayşe” türkülerine de yer vermiştir (Uludemir, 1973: 65-80).

Uludemir 1974 yılında *Eskişehir Folkloru Müzik Derlemeleri V* eserinde Eskişehir merkez Aşağıkartal köyünden 1974’de İsmet Göksel’den “Hopla Papuç Yırtılsın” (Halay), “Karşıda Otur Yârim”, yine aynı köy ve tarihte köy kadınlarından derlediği “Kekliğim Sürmelidir, Suna Boylum (Halay), Ölüyom Yoluna ve Çay Benim Çeşme Benim”, 1966 yılında Sivrihisar kasabasında Rahmi Kayak’tan “Ben Odamda Oturdum” (Silistre Ezgisi), merkez Mamuca

köyünden 1973 yılında İbrahim Çiftçi'den "Mehman Canlar" (Nefes), Alpu Güneli köyünden İbrahim Tarhan'dan 1971 yılında "Yarabbi Şol Cennetine, İlahi Azrail" (İlahi), 1976 yılında Kırmızıtoprak mahallesinden Adnan Köseoğlu'ndan "Tevhid İlahisi", Ertuğrulgazi mahallesinden Fatma Namiye Bencil'den "Tevhid Eyle Sakin Sakin" (İlahi), 1970 yılında Tepebaşı mahallesinde Şükriye Kutçu'dan "Benim Derdim Kimse Bilmez (İlahi), Aşk ile Aşıklar (İlahi)", 1975 yılında Mihallıççık Yunusemre köyünden köy kadınlarından "Altın Tas İçinde" (İlahi), Eskişehir merkezde 1974 yılında Ali Karabıyık'dan "Şu Fani Dünyaya Misafir Olduk" (Nefes) ayrıca Cemil Demirsipahi'nin Eskişehir Çifteler kasabasından derlediği "Çifteler Zeybeği" eserlerine de yer vermiştir (Uludemir, 1974: 97-112).

Fasikülün son eseri olan *Eskişehir Folkloru Müzik Derlemeleri VI'yı* ise eşi Ayten Uludemir ile birlikte 1978 yılında hazırlar. Eskişehir Ünal Basımevi tarafından basılan eserde Eskişehir Merkez'de 1974 yılında Ali Karabıyık'tan alınan "Sarhoş Olmadan" (Nefes) ve "Dilde Kırmızı" (Nefes) eserlerinin notaları yayımlanır. Yine merkezden derlenen ve Osman Yılmaz'dan alınan "Gökte Oniki Yıldız", Merkez Aşağılıca köyünden köy kadınlarından alınan aynı tarihli "Aşağıdan Gelen Kınalı Tavşan" türküsü yer alır. Eserde 1967 yılında Mukadder Karter ve arkadaşlarından alınan Eskişehir Mamure mahallesinden derlenen "Eskişehir Yolları", yine aynı tarihte Aşağılıca köyünde derlenen ve Ali Tutlu'dan alınan "Gönül Ne Gezersin Seyran Yerinde" türküsü yer almaktadır. 1973 yılı Eşenkara köyü köy kadınlarından "Kır Atımı Gül Dalına Bağladım, Mavili Yazma, Avluda Kara Yemiş" türküleri, Mamuca köyü İbrahim Çiftçi'den "Yıldız", İnönü ilçesi Esnemez köyünden köy kadınlarından "Anamın Bacası Akşamdan Tüter" (Kına Havası), merkez Yenisoğça köyünden İsmail Oğuz yardımıyla "Şah Alim Doğduğu Gice" (Nefes), İnönü Esnemez köyü Hasan Hüseyin Karakaya'dan "Kanaryam", aynı köyün kadınlarından "Ayağına Geymiş Alinen Moru", Seyitgazi Büyükyayla köyü Hamza Demir'den "Yediler Kırklar Aşkına" ezgi türlerini yayımlar. Osmangazi Mahallesi Beytullah Akbaş'tan alınan bir Silistre ezgisi olan "Ak Güvercin Olaydım", Merkez Şirintepe mahallesi Nalan Erzek'ten "Sevilir Üç Aylar ilahisi", yine aynı kişiden "Mendil Versen Almazsın" ezgilerinin yanı sıra 1977 tarihli Şirintepe mahallesi Mediha Erzek'ten kadın oyun havası notuyla "Ak Bıçak Kara Bıçak", yine aynı kişiden 1979 yılında "Kaçma Benden Kaçma" türkülerinin notaları bulunur. Uludemir bu son eserinde 1977 yılında Alpu İlçesi Özdenek köyü köy kadınlarından derlediği kına havası "Buban Pazara Vardı mı", yine aynı köyden Mustafa Gökçe yardımıyla hanımlardan notu ile yatak havası diye not düştüğü "Kütük Dibi Karıncalı" türküleri yer alır. 1979 tarihli

Sarıcakaya Mayıslar köyü köy kadınlarından derlediği “Halayı Var, Armut Dalda Asılsın” ve Alpu Özdenek köyü hanımlarından aldığı “Uzun Kavak” türküleri yer alır. Son olarak Kırka Gemiş köyü Rahime Yeşil’den 1978 tarihli kadın oyun havaları olan “İkiniz De Bir Merette, Elma İdim İndirdiler Dalımdan ve Ben Kayadan Kayarım” türküleri, Sivrihisar ilçesinden Rahmi Kayak’tan derlenen ve bir Rumeli ezgisi olan “Güvercin Uçurdum” türküleri ile eser tamamlanır (Uludemir ve Uludemir, 1978: 113-144).

1986 yılında İzmir’de yapılan Kültür ve Turizm Bakanlığı 3. Milletlerarası Türk Folklor Kongresi’nde “Eskişehir Kırım Göçmenlerinin Şeramazan Geleceğinin Anadolu’daki Benzerleri” başlıklı bir bildiri sunar (KK-1). Muammer Uludemir için 2010 yılında Cemalettin Özen ve Hicran Çınar tarafından hazırlanan *Eskişehir Türkülerimiz* adlı kitap yayımlanmıştır. Eskişehir Tepebaşı Belediyesi tarafından bir kültür hizmeti olarak basılan kitapta 278 eserin notaları bulunur.

Eskişehir semahlarına özel bir ilgi duyan Uludemir, üniversiteden hocası Necati Gedikli’nin yol göstermesiyle daha önce derlediği Eskişehir türküleri arasındaki semahları ayırarak bir çalışma yürütür (Uludemir, 1995: 1). 1989 yılında ön sözünü yazdığı ve hazırladığı çalışması *Eskişehir Semahları* 1995 yılında basılır. Eserinin giriş kısmında 1981 yılında semahları banda kaydettiğini, alan araştırması için 1988 yılında Eskişehir’e geldiğini ve bu çalışmasında 11 yardımcı kişi aracılığıyla 8 kaynak kişiden 22 semah derlediğini belirtir (Uludemir, 1995: 1). Derleme çalışması için gittiği her evde semah dönlüğünü ancak video veya hareket notasyonu yazımının bilinmemesinden dolayı sadece sözler ve müziğin kayıt altına alındığını vurgular (Uludemir, 1995: 1). Yine aynı eserin ön söz kısmında derlediği semahlarla ilgili özel bir çözümleme yöntemi geliştirmeye çalıştığını aktaran Uludemir (1995: 1), daha önce incelenmediğini iddia ettiği atım süresi ve söz düzümü konusunda inceleme yaptığını söyler. Eserinde aynı adlı semahların varyantlarının da bulunduğu 32 türküyü yayımlar. Önce notalarını ve sözlerini verdiği eserlerin daha sonra çözümlemesini yapar (Fotoğraf-12, 13). Semahlarda çalışılan bağlama tezene vuruşlarını gösterir (Fotoğraf- 10). Eserde notaya aldığı tüm semahların künyesini çıkartır (Fotoğraf- 14). Derlediği ve çözümlemesini yaptığı tüm semahların alındıkları bölgeleri yayımlar (Fotoğraf- 15).

Uludemir’in 1995 yılında yayımladığı kitabındaki Eskişehir semahları şunlardır: Eskişehir Seyitgazi ilçesi Aslanbeyli köyünden 1988 yılında Ünzile Erdoğan’dan alınan “Kırklar Semahı”, yine aynı tarihte merkez Aşağıılıca köyünden Necati Oytan’dan alınan “Kırklar Semahı”. Yine “Kırklar Semahı” ismiyle Eskişehir Seyitgazi ilçesi Arslanbeyli köyünden Nevzat Demirtaş’tan

ve Eskişehir merkezden Rahime Yeşilden alınan ezgileri yayımlar. Arslanbeyli köyünde Ünzile Erdoğan'dan "Dem Geldi", aynı köyden Cafer Koç'tan yine aynı adda başka bir ezgi, Eyüp Uslu'dan "Turnalar Semahı", aynı isim farklı bir ezgiye sahip Ayşe Balcı'dan bir ezgi, Ünzile Erdoğan'dan aynı isimde başka bir ezgi ve Rahime Yeşil'den yine "Turnalar Semahı" adıyla başka bir ezgi yayımlar. "Garipler Ezgisi" adıyla Aşağılıca ve Arslanbeyli köylerinden Ali Tutlu, Ünzile Erdoğan, Nevzat Demirtaş ve Eyüp Uslu'dan derlediği ezgileri yayımlar. Arslanbeyli köyünden 1981 yılında isimlendirmedeği ancak Hüseyin Gazi Koç'tan aldığı bir ezgiyi, "Semah Havası" adıyla 1988 yılında Necati Oytan'dan alınan ve Aşağılıca köyünden 1967 Ali Tulu'dan derlediği "Gönül Ne Gezersin Yerinde" semahlarına yer vermiştir. Yine aynı eserde isimlendirmedeği ancak Hüseyin Gazi Koç'tan 1981 yılında, Nevzat Demirtaş'tan 1988 yılında, Ayşe Balcı'dan 1981 yılında üç eser, Cafer Koç'tan 1988 yılında, Ünzile Erdoğan'dan 1988 yılında, Rahime Yeşil'den 1988 yılında üç eser yayımlar. Kitap içerisindeki notalar, Eskişehir Seyitgazi ilçesi Büyükyayla köyünden Hamza Demir'den alınan "Yediler Kırklar Aşkına", Neriman Kaçır'a'nın 1969 yılında Doğançayır köyünde derlediği bir ezgi ile Kırka bucağı Büyükyayla köyünden 1988 yılında Ali Mürüvet Ünlü den alınan nefessemah ezgisi ile tamamlanır. Uludemir eserinin sonunda derleme yaptığı köylerdeki kaynak kişilerin künyelerini verir (Uludemir, 1995: 5-72).

Uludemir (1995: 74) eserinin sonuç kısmında (1995: 74) Eskişehir ilinde çalınan, söylenen ve dönülen 32 semahı derleyip çözümlemelerini yaptığını belirtir. Eskişehir semahlarının makamsal analizini yapan Uludemir, uşak makamının ezgilerin genelinde bulunduğunu bildirir. Semahların karşılama bölümlerinin 9/16'lık ritim yapısından oluştuğu bilgisini vererek şiirin yapıyla ilgili bir besteleme tekniği olduğunu ortaya koyar. Bu bağlamda 1997 yılında yüksek lisans çalışmasını *Türk Halk Musikisinde Söz-Düzüm İlişkisi* adı altında yayımlar. Bu eserde de Uludemir (1997), sözlü halk ezgilerinde hecelerin sürelerinin, bilerek mi yoksa tesadüfen mi söylendiğini merak ettiğini, konunun önemi ve boyutunu göz önünde bulundurarak "söz-dizim" üzerine bir çalışma yapmak istediğini belirtir.

Eserini, "Çözümleme-Sıralama", "Bulgular ve Yorum" ve "Sonuç" olarak üç bölümde hazırlar. Birinci bölümde 7 heceli ezgilerin sözdüzümü çözümlemelerini, tartımlarına göre 7 heceliler, 8 heceliler ve 11 heceliler olarak inceler. Eserin ikinci bölümü olan "Bulgular ve Yorum" kısmında "Suslar", "Bağlantılar", "Söz Düzümü Oluşturma Teknikleri", "Bend Söz Dizimi Biçimleri", "Türkünün Tüm Sözdüzümü Biçimi", "Şiirin Durağı ile Sözdüzümü Uyumu" (Uludemir, 1997) olarak ayrıntılı bir inceleme yapar. Uludemir

(1997: 159) eserinin sonuç bölümünde tüm yaptığı çalışmalardan bahsederek bulduğu veriler üzerinden, genelde hece vezni kullanılan Türk halk şiirinin önemli özelliklerinden birinin dizelerde hece sayısı belli durakların bulunması sonucuna ulaşır. Şiir ezgilendiğinde hecelere belli süreler verilir. Bunlar, türkünün sözdüzümüdür. Dize sözdüzümünde, şiirin durakları da görev üstlenmiş, düzümler bu duraklara göre oluşturulmuştur, tespitini yaparak, dizenin sözdüzüm yapısı, hece sayısı, şiirin duraklarından etkilenir, sonucuna varır. Türk müziği ezgilerini sözdüzüm özelliklerini incelerken Uludemir, 1. Yineleme, 2. Sıralama, 3. Büyütme, 4. Küçültme, 5. Bakışık yapma, 6. Şaşırtma, 7. Bir düzümü değişik tartımlarda kullanma şeklinde oluşturulduğunu, dizelerin sözdüzümü, bendlerin; bendlerin sözdüzümü de türkü bütününe sözdüzümünü oluşturmaktadır (1997: 163), tespitini yaparak eseri sonlandırır.

İncelediğimiz eserlerinin dışında Uludemir'in diğer çalışmaları şunlardır: 1980 yılında "Eskişehir Folkloru Masal Efsane Derlemeleri", 1981 yılında Eskişehir İktisadi ve Ticari Bilimler Akademisi-İletişim Bilimleri Fakültesi 1. Türk Müziği Kurultayı'nda "Mecmua-i Saz ü Söz de (XVII. Y.Y.da) Usuller" başlıklı bildiri, 1981 yılında İzmir Ege Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Akdeniz Küğ Araştırmaları 1. Kurultayı'nda "Ufki mi, Ufuki mi?" başlıklı bir bildiri, 1982 yılında, İzmir Ege Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Akdeniz Küğ Araştırmaları 2. Kurultayı'nda "Ufki'de Darp-ı Fetih Usulü" başlıklı bir bildiri, 1985 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı 2. Türk Müziği Sempozyumu'nda "Mecmua-i Saz ü Söz'de Anahtar ve Arızalar" başlıklı bir bildiri sunmuştur. 1989 yılında *Mecmua-i Saz ü Söz-Bildiriler*, 1991 yılında *Mecmua-i Saz ü Söz-Murabbalar*, 1991 yılında *Mecmua-i Saz ü Söz-Çalgısal Semailer*, 1991 yılında *Mecmua-i Saz ü Söz-Türküler*, 1991 yılında *Okullarda Bağlama Çalma Metodu*, 1995 yılında *Genc-i Abdal'ın 6 Nefesi*, 1995 yılında *Eskişehir Semahları*, 1998 yılında *Eskişehir Nefesleri*, 1998 yılında *Eskişehir Semahları* kitapları yayınlanmıştır.

Sonuç

Türkiye'de özellikle Cumhuriyet'in ilanından sonra hızlanan ve devlet desteği ile teşvik edilen araştırma ve derleme çalışmaları, birçok folklorik zenginliğin kayıt altına alınması sonucunu doğurmuştur. Etnomüzikoloji ve etnokoroloji alanlarının temelini oluşturan bu çalışmalar günümüzde değerlerini ortaya koymaktadır. Alan araştırması yapan eğitimli kişilerin yanı sıra bu alana gönül vermiş kişilerce amatör olarak yapılan araştırma ve derleme çalışmalarına halen rastlanmaktadır. Türk folkloruna katkıda bulunan

bu insanları anmak, geçmişte yapılan bu çalışmalara akademik düzeyde desteklemek önemlidir.

Sanatsal alanlarda eğitilmiş insanların azlığı dolayısıyla hobi olarak başladıkları araştırma ve derleme çalışmalarını sonradan akademik alana taşıyan Muammer Uludemir gibi araştırmacılar, bugün TRT arşivlerinde yer alan türkülerin sayısının çoğalmasında sağlamışlardır. Muammer Uludemir, yaptığı türkü derlemelerinin yanı sıra eşi Ayten Uludemir ile alana çıkarak geleneksel kostüm ve oyları da derlemiş, lise yıllarında arkadaşlarıyla kurdukları radyo ile de Türk halk müziğine katkıda bulunmuşlardır. Bunun sonucunda Eskişehir halkı tarafından sahiplenilmiş, 1991 yılında “Eskişehir Halk Bilimine Emek Verenler Ödülü”nü almıştır. Uludemir Eskişehir semahları konusunda derleme ve ayrıntılı çözümleme çalışmaları yaparak bu alanda önemli eserler bırakmıştır. Çalışmaları sürecinde yukarıda ismi verilen araştırmacılar gibi Uludemir de 1969-1998 yılları arası Türk müziğine ve özellikle Eskişehir folkloruna araştırmacı ve eğitimci olarak katkıda bulunmuştur.

Eskişehir ilinde açtığı müzik evi sayesinde ilin sanatseverlerini bir araya getirmiş, bu alanla ilgili insanların toplandıkları, fikir ve görüşlerini tartıştıkları, sohbet ettikleri bir mekân yaratmıştır. Çocuklarının kendi yaşadıkları zorlukları yaşamamaları için eğitime önem vermiş, çocuklarının sanat eğitimi almalarını sağlamıştır. Oğlu Hakan Uludemir İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi Konservatuvarı Opera Şan Bölümünü bitirmiş olup halen İzmir Devlet Opera ve Balesi’nde çalışmaktadır. Yine kızlarından Gözde Yücesoy Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bilimleri Bölümünü bitirmiş olup halen müzik öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Kendi yaşadığı çevreye sanatçı ve derlemeci kimliğiyle katkıda bulunan Uludemir gibi insanlar Türkiye’nin birçok ilinde faaliyet göstermişlerdir. Kültürel zenginliklerin gelecek kuşaklara aktarımına katkı sağlamışlardır. TRT ve Kültür ve Turizm Bakanlığının derlemeleri bu kişilerin adıyla onaylaması ve tasnifi onlar için yeterli bir sonuç olmuştur. Geleneğin geleceğe taşınmasındaki çalışmalara imza atan bu kişileri anmak, tanımak ve tanıtmak alana hizmet eden kişilerin görevidir.

Kaynakça

- Akat, Abdullah (2019). “Halk Müziği”. *Halk Bilimi El Kitabı*. Ed. Mustafa Aça. Ankara: Nobel Akademik Yayınları, 470-490.
- Altınay, Reyhan (2004). *Cumhuriyet Döneminde Halk Müziği*. İzmir: Balçova Kaymakamlığı Yayınları.

- Coşkun-Elçi, Armağan (2008). “Tarihsel Gelişim Bağlamında Türk Halk Müziği Araştırmaları”. *Milli Folklor*, 78: 37-54.
- Güray, Cenk (2006). “Anadolu’daki Geleneksel Müzikler ve AB Süreci”. *Müzik Sanatımız ve AB Süreci Sempozyumu Bildiriler Kitabı*. Ankara: SCA Müzik Vakfı, 297-310.
- Kaymak, Mansur (1982). *Türk Halk Müziği ve Oyunları Dergisi*. Ankara: Mansur Kaymak Yayınları.
- Öztürkmen, Arzu (2016). *Türkiye’de Folklor ve Milliyetçilik*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Şenel, Süleyman (1991). “Cumhuriyet Dönemi’nde Türk Halk Müziği Araştırmaları”. *Folklor/Edebiyat*, 17: 99-128.
- Uludemir, Ayten ve Uludemir, Muammer (1978). *Eskişehir Folkloru Müzik Derlemeleri VI*. Eskişehir: Ünal Basımevi.
- Uludemir, Ayten ve Uludemir, Muammer (1980). *Eskişehir Folkloru Müzik Derlemeleri*. Eskişehir: Eskişehir Halk Eğitimi Merkezi Yayınları.
- Uludemir, Muammer (1969). *Eskişehir Folkloru Müzik Derlemeleri I*. Eskişehir: Eskişehir Halk Eğitim Merkezi ve Eskişehir Folklor Cemiyeti Yayınları.
- Uludemir, Muammer (1972). *Eskişehir Folkloru Müzik Derlemeleri II*. Eskişehir: Eskişehir Folklor Cemiyeti Yayınları.
- Uludemir, Muammer (1973). *Eskişehir Folkloru Müzik Derlemeleri III*. Eskişehir: Eskişehir Folklor Derneği Yayınları.
- Uludemir, Muammer (1995). *Eskişehir Semahları*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Uludemir, Muammer (1997). *Türk Halk Müziğinde Söz-Düzüm İlişkisi*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Sözlü Kaynaklar

- KK-1: Hakan Uludemir, 1971 doğumlu, Sahne Müdür Yardımcısı, İzmir. (Görüşme: 05.06.2019).

Ekler

Fotoğraf 1: Eskişehir Folklor Cemiyeti, 1959. (Uludemir Arřivi)

Fotoğraf 2: Eskişehir Lisesi Radyosu, 1962. (Uludemir Arřivi)

Fotoğraf 3: Eskişehir Atatürk Lisesi Yurttan Sesler Korusu, 1962. (Uludemir Arřivi)

Fotoğraf 4: Eskişehir Folklor Cemiyeti Bağlama Takımı, 1968. (Uludemir Arřivi)

Fotoğraf 5: Eskişehir Folklor Cemiyeti Bağlama Takımı, 1971. (Uludemir Arřivi)

Fotoğraf 6: Eskişehir Halk Eğitim Merkezi, 1979. (Uludemir Arřivi)

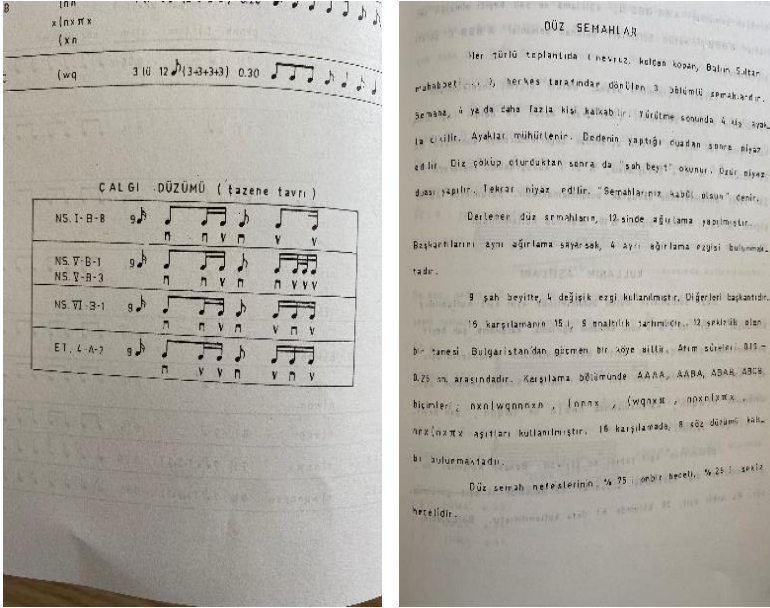
Fotoğraf 7: Eskişehir Halk Eğitim Merkezi, 1984. (Uludemir Arřivi)

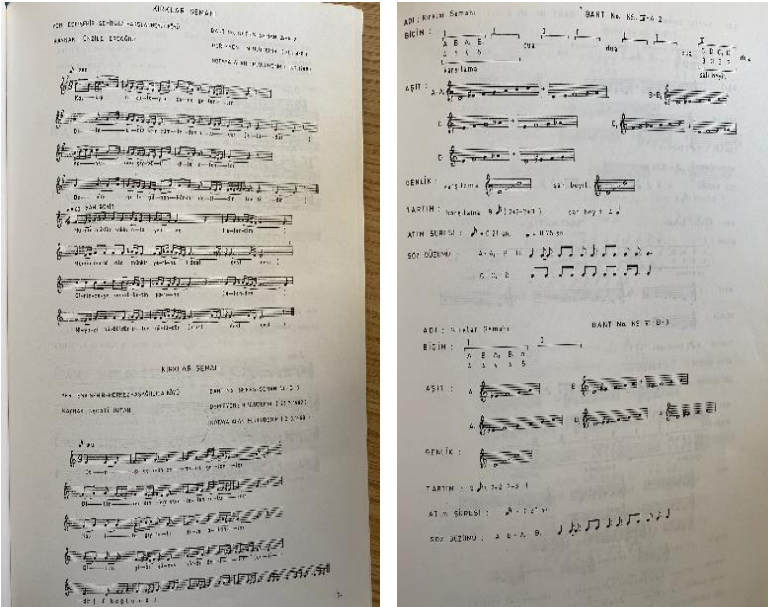
Fotoğraf 8: Eskişehir Halk Eğitim Merkezi Türküler Topluluğu, 1977. (Uludemir Arřivi)

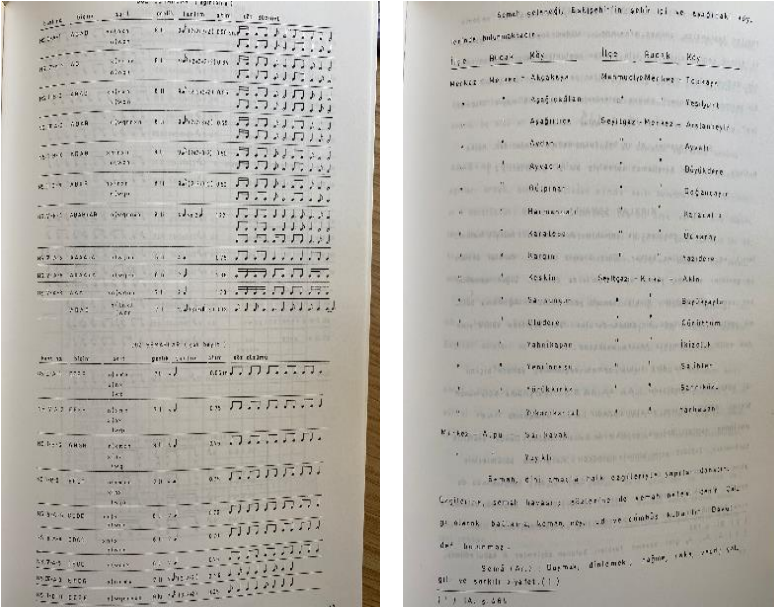
Fotoğraf 9: Eskişehir Halk Bilimine Emek Verenler Gecesi, 1991. (Uludemir Arřivi)

Fotoğraf 10-11: Eskişehir semahlarında kullanılan tezene örneği (Uludemir, 1995: 45). Eskişehir semahları çözümleme örneği (Uludemir, 1995: 59).

Fotoğraf 12-13: Eskişehir semahları nota ve söz örneği (Uludemir, 1995: 5). Eserin çözümlemesi (Uludemir, 1995: 31).

Fotoğraf 14-15: Genel çözümleme örneği (Uludemir, 1995: 47). Eskişehir’de derlenen semah yerleri (Uludemir, 1995: 55).

“COPE–Dergi Editörleri İçin Davranış Kuralları ve En İyi Uygulama İlkeleri” çerçevesinde aşağıdaki beyanlara yer verilmiştir:

Yazarın Notu: Bu makale, yazarın “Eskişehir Halk Danslarının Yapısal Analizi” isimli yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Teşekkür: Yazar, tez danışmanı Doç. Dr. Adem Koç’a teşekkür eder.

Etik Kurul Belgesi: Bu çalışmanın sözlü verileri 2020 yılından önce toplandığı için geçmişe dönük etik kurul belgesi alınmamıştır, ancak araştırma etiğine uyulmuştur.

Çıkar Çatışması Beyanı: Bu makalenin araştırması, yazarlığı veya yayınlanmasıyla ilgili olarak yazarın potansiyel bir çıkar çatışması yoktur.

The following statements are made in the framework of “COPE–Code of Conduct and Best Practices Guidelines for Journal Editors”:

Author’s Note: This article was produced from the author’s master thesis named “Structural Analysis of Eskişehir Folk Dances”

Acknowledgment: The author thanks to his thesis advisor Assoc Prof. Dr. Adem Koç.

Ethics Committee Approval: Since the oral data of this study were collected before 2020, ethics committee approval retroactively was not obtained; however, research ethics were followed.

Declaration of Conflicting Interests: The author has no potential conflict of interest regarding research, authorship or publication of this article.